

Оптимістичну позицію Федорова щодо трактування апокаліптичної концепції поділяв М. Бердяєв. В одній зі своїх найвідоміших робіт «Самопізнання» він писав, що моральна свідомість Федорова надзвичайно висока, оскільки одним із перших він здійснив спробу активного розуміння апокаліпсису. Апокаліптичні пророцтва умовні, але не фатальні, і людство, ставши на шлях християнської «загальної справи», може запобігти руйнації світу, «Страшному суду» й довічному засудженню.

Розуміння Христа як судді й карателя, зазначав Бердяєв, є лише виявленням людської обмеженості, емоційності. Перехід у справді творчий стан визволяє від цього принизливого почуття. В усякому моральному акті любові, милосердя, жертви настає кінець світу, у якому панує жорстокість й ненависть. В усякому творчому акті також настає кінець світу, де панує необхідність, обмеженість, інерція, і виникає новий, оновлений світ. «Апокаліпсис є не тільки об'явленням кінця світу та історії, Апокаліпсис є також об'явленням кінця зсередини світу та історії, зсередини людського життя, зсередини кожної миттєвості життя як очікування кінця й суду. Можливе активне розуміння Апокаліпсису як заклику до творчої активності, героїчному зусиллю і подвигу. *Кінець світу залежить і від людини, і він буде таким чи інакшим у залежності від дії людини* (вид. М. Б.-Д.) [2, с. 246-247].

Камо грядеши? – в усі віка люди задавалися цим питанням. Куди прямуєш, людино? Що чекає тебе попереду? Можливо, коріння майбутніх катастроф насамперед слід шукати не поза межами рідної планети, а набагато ближче – у свідомості людей, їхнього ставлення до самих себе, навколишнього середовища, у відсутності чіткого уявлення про мету й шляхи розвитку сучасної цивілізації.

Вочевидь, людина може розпочати кінець світу, проте вона може й зупинити його, адже в ній закладені вищі цінності духовного світу. Найголовніше, щоб Армагедон не відбувся в душах людей. Як казали стародавні мудреці – «Що користі в земних просторах, коли тобі замале твоє взуття?»

Список використаної літератури

1. Чижевский А.Л. На берегу Вселенной: Годы дружбы с Циолковским: Воспоминания /А.Л. Чижевский. – М.: Мысль, 1995. – 735 с.
2. Бердяев. Н. О назначении человека /Н.Бердяев. – М.: Республика, 1993. – 383 с.
3. Федоров Н. Ф. Философия общего дела /Н.Федоров //Сочинения. – М.: Мысль, 1982. – 709 с.
4. Эрн В. Идея катастрофического прогресса /В. Эрн// Литературная учена. – 1991 (Книга вторая) – Март – апрель. - С. 133-141.
5. Трубецкой Е.Н. Смысл жизни //Смысл жизни. – М.: Республика, 1994. — 432 с.

Стаття надійшла до редакції 5.03.2012р

M.Braterska- Dron

SUBJECT APOCALYPSE IN CINEMA

The article deals with one of the most popular theme in cinema – nowadays – potential Apocalypse.

Key words: cinematography, apocalypse, fantasy, films – warnings.

УДК 66.4(0)

В.Г. Виткалов, С.В. Виткалов

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР СУЧАСНОЇ РІВНЕНЩИНИ

Розглядаються потенційні можливості інформаційного простору Рівненщини, зокрема періодичні видання, книговидавнича справа.

Ключові слова: інформаційний простір, сучасна Рівненщина, ЗМІ.

Стара істина про те, що хто володіє інформацією, той володіє світом – не втратила своєї актуальності і сьогодні. Адже інформаційний простір держави дає можливість використовувати його не лише для якісного інформування населення, але й для різноманітних маніпуляцій. Отже, стан, матеріально-технічне та змістовне наповнення цього простору залишається вкрай актуальною проблемою сьогодення і про це йдеться у численній різновекторній літературі [13].

У Рівненській області, як і країні загалом, забезпечується реалізація конституційних прав громадян на вільне отримання інформації та свободу слова, створені умови для функціонування засобів масової інформації різних форм власності.

Щорічно збільшується кількість періодичних друкованих видань. Їх засновниками виступають здебільшого юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності та фізичні особи. Регулярно в краї виходять понад 90 газет з обласною та місцевою сферою розповсюдження загальним тиражем понад 3 млн. примірників [3], тоді як, приміром, у 2006 році їх загальний наклад становив лише 300 тис. прим. [1]. Майже всі місцеві видання – україномовні. Найбільш впливовими і тиражними виданнями області загальнополітичного спрямування є газети «Вільне слово», «Вісті Рівненщини», «Провінційка», «Рівне вечірнє», «Рівне експрес», «Рівне ракурс», «7 днів», «Рівненська газета», «ОГО», накладі яких становлять 15-20 тисяч прим. кожна [2].

Останнім часом почали друкуватися художні («Проріст», «Погорина») та мистецтвознавчий журнал – «Мистецькі грані» (1 тис. прим.).

Усі ефірні телерадіомовні організації області працюють у конкурентному середовищі. Середньодобовий обсяг власного телемовлення становить 36 годин, ефірного радіомовлення – 50 годин на добу, постійно зростає сегмент кабельного телебачення.

Змістовними передачами наповнює телерадіоефір обласна державна телерадіокомпанія. Тут успішно реалізується низка проектів, зокрема: «Почерк долі», «Телеспорт», інформаційна програма «День», що виходить 8 разів на добу. З числа програм соціального спрямування тричі на тиждень виходить програма «Громадська приймальня», двічі – «З перших вуст», двічі на місяць – «Телевісник служби зайнятості», раз на місяць – програма для селян і про селян «Сільські обрії» та екологічна програма «Дзеркало довкілля».

Слід зазначити, що обласна державна телерадіокомпанія здійснює формування телевізійної мережі, здатної забезпечувати 24 години мовлення на добу. З вересня 2007 року до перегляду програм Рівненського телебачення долучилися жителі північних районів області. Нині покриття її програмами становить більше 70 % території області, що значною мірою забезпечує потреби населення у місцевій інформації і є надійною базою для подальшого розвитку телерадіоінформаційного простору Рівненщини. РОДТРК бере участь у створенні телепрограм для Всесвітньої служби УТР, що транслюється у понад 100 країнах світу. Телекомпанія «Рівне – 1» здійснює власне мовлення в обсязі 4 години 30 хвилин і надає перевагу прямому ефіру. Постійними стали програми «На часі» за участю відомих політиків, господарників, митців краю і «Європейська інтеграція: за і проти» – дискусійний клуб з актуальних проблем сьогодення.

Телерадіопрограми загальнонаціональних, мережевих мовників і Рівненської ОДТРК мають можливість гарантовано дивитися і слухати 2/3 населення області.

Загалом же процеси, що відбуваються у сфері друкованих ЗМІ, телебачення та радіомовлення, книговидавничої справи свідчать про якісно новий стан їхнього розвитку. Завдяки спільним зусиллям усіх зацікавлених сторін в області відбулася переорієнтація читачів, телеглядачів і радіослухачів на споживання вітчизняної інформаційної продукції.

В області нараховується також 5 телекомпаній, що працюють на підставі виданих Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення ліцензій [3]. Серед них за формою власності: державних – 2, приватних – 3;

За способом розповсюдження сигналу: ефірне мовлення – 4, кабельне телебачення – 1; за сферою розповсюдження: Рівненська область – 1, місцева сфера – 4. Відсоток населення і території, що охоплені програмами відповідних телерадіокомпаній можна представити наступним чином:

- обласна державна телерадіокомпанія – відповідно 95 % і 70 %;
- ТЗОВ «Телекомпанія «Рівне – 1» – 80 % і 60 %;
- ТЗОВ ТРК «Дубно» – місто Дубно і навколишні населені пункти;
- ТРК «Рівне-атом» – м. Кузнецовськ і навколишні населені пункти в радіусі 10 км.;

- ПП «Сфера-ТВ» – місто Рівне.

Крім цього, в області працює 11 провайдерів програмної послуги.

За ліцензіями Національної Ради України з питань телебачення і радіомовлення працює 21 радіоорганізація, у тому числі:

- за формою власності: державні – 1, комунальні – 18, приватні – 2;
- за способом розповсюдження: ефірне мовлення – 3, проводове мовлення – 18;
- за сферою розповсюдження: Рівненська область – 1, міста і райони області – 20.

В області працює 18 редакцій районного і міського проводового мовлення [3].

Найпоширенішою проблемою, за даними фахівців, є недооцінювання зазначеного в ліцензіях часу мовлення. Основною причиною цього є недостатнє фінансування редакцій місцевого радіо. Нестача коштів породжує й проблему кадрів. А саме через відсутність кваліфікованих радіожурналістів у штатних розписах редакцій місцевого радіомовлення не в змозі освоїти ті обсяги мовлення, що зазначені в ліцензіях.

Нестача коштів негативно позначається і на матеріально-технічній базі студій місцевого радіомовлення. Журналісти редакцій Демидівського, Острозького, Корецького, Здолбунівського районного радіомовлення для звукозапису, монтажу та відтворення радіопрограм змушені використовувати фізично застарілу апаратуру побутового призначення [3].

Із року у рік скорочується мережа проводового мовлення. Щоб відновити роботу радіоточок у населених пунктах області необхідно побудувати сотні кілометрів радіоліній. Можливості відновлення та розвитку проводової радіомережі за рахунок коштів обласного і місцевих бюджетів немає, оскільки Бюджетним кодексом України забороняється здійснювати видатки, не віднесені до місцевих бюджетів. Відсоток населення і території області, що охоплені програмами відповідних радіокомпаній, такий:

- обласної державної телерадіокомпанії – відповідно 90 % і 65 %;
- ЗАТ «Радіо «Трек» – відповідно 80 % і 55 %;
- КП ТРК «Полісся» – відповідно – 15 % і 16 %;
- міського і районного проводового радіо – 90 % і 75 %.

Усі телерадіоорганізації області, що здійснюють власне мовлення, роблять це тільки державною мовою. Утім, на думку фахівців [4], потребує вирішення низка питань:

- розробка та прийняття обласної програми розвитку цифрового мовлення й отримання відповідних ліцензій Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення;

- будівництво телепередавальної вежі в смт. Демидівка та радіорелейної лінії Рівне-Демидівка;

- реконструкція централі Рівне-Антопіль з проведенням заміни кабелів на оптоволоконно, що дасть змогу забезпечити вихід високоякісного продукту для

споживача;

- сприяння здійсненню в ОДТРК переходу на верхній діапазон ФМ-мовлення;
- модернізація студій проводового мовлення в містах Острог і Здолбунів, це дасть можливість значно покращити рівень мовлення, якість передач і сприятиме кращому виконанню свого призначення в суспільстві місцевих ЗМІ.

Повнішому задоволенню інформаційних, культурних, освітніх професійних та інших потреб громадян сприяє розвиток *книгодрукування* на регіональному рівні.

Станом на січень 2010 року в області нараховується 57 суб'єктів видавничої справи, внесених до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції, тоді як у 2006 році їх було 47 [5]. Серед них: фізичних осіб – приватних підприємців – 20 (відповідно 15 у 2006 році), підприємств комунальної власності – 2, приватних підприємницьких структур – 30 (25 – у 2006 р.), державних вищих навчальних закладів, установ та організацій – 4, релігійних організацій – 1.

До єдиної бази даних сьогодні внесено 18 (11 – у 2006 р.) суб'єктів видавничої справи, що займаються видавничою діяльністю, 17 – виготовленням видавничої продукції, 5 – розповсюдженням цієї продукції. 20 суб'єктів поєднує два види діяльності і 2 суб'єкти – три види діяльності у видавничій справі [5]. Їх діяльність має наступний результативний ефект: упродовж 2009 р. в області надруковано 172 назв книг і брошур, у тому числі 151 – українською мовою. Загальний тираж виданих книг склав 43 тис. прим., тоді як упродовж січня – листопада 2007 року на теренах області було видано 233 назв книг, у тому числі 215 – українською мовою. Загальний наклад цих книг становив 116,5 тис. прим. [6]. Спад кількості видань пояснюється загальними економічними тенденціями в країні.

Випуск книжкової продукції у 2010 році за видами розподілявся наступним чином:

- суспільно-політична – 24 назви; (10 – у 2006 році);
- художня – 30 назв (і відповідно 68 – у 2006 році);
- наукова – 42 назви (відповідно – 54);
- навчальна – 29 назв (відповідно – 72);
- релігійна – 35 назв (відповідно – 25);
- довідкова – 12 назв (відповідно – 4) [7].

Як бачимо, відбувається явний перерозподіл тематики друків у бік художньої, наукової та навчальної літератури, втрачаючи при цьому друки суспільно-політичних, релігійних та довідкових видань. При цьому потрібно відзначити, що частина книг із достатньо великим накладом (понад 300 прим. кожна), друкується безпосередньо у рівненських ВНЗ як монографічна, краєзнавча література, навчальні посібники чи інша навчально-методична література (публіцистика, різноманітний роздатковий матеріал тощо) і не включається до загального списку друків щорічно в країні. Однак на покращення загальної ситуації із місцевим друком вони впливають суттєво. Адже ними користуються студенти, яких лише у двох провідних ВНЗ міста – Національному університету водного господарства і природокористування та державному Гуманітарному університеті – налічується понад 25 тис. осіб.

До Програми підтримки національного книговидання, популяризації української книги та сприяння книгорозповсюдженню в Рівненській області на період 2009-2013 років включено низку заходів, спрямованих на розвиток мережі книжкової торгівлі, створення можливостей для ефективного розповсюдження видавничої продукції, в тому числі щодо збереження за книготорговельними підприємствами приміщень, що належать до комунальної власності, їх книжкової спеціалізації, встановлення пільгових умов з орендної плати та сприяння відкриттю спеціалізованих магазинів у всіх районних центрах і містах області, книжкових відділів і кіосків у сільських магазинах.

Станом на 11 січня 2010 року в області функціонує 92 (тоді як у 2006 році їх

було 113) [8] об'єкти книжкової торгівлі, у тому числі 34 (і, відповідно, 35 – у 2006 році) [9] спеціалізовані книжкові магазини, 17 книжкових кіосків (понад 50 – у 2006 році) і 41 книжковий прилавок. Книжкова торгівля ведеться і на ринках області. Утім, розширення мережі книгорозповсюдження в сільській місцевості залишається проблематичним через неприбутковість таких підприємств.

Шлях вирішення цієї проблеми – створення куточків з продажу книг, канцелярських товарів і шкільного приладдя, організація виїзної торгівлі.

Провідне місце на обласному ринку книжкової продукції посідає обласне комунальне підприємство «Рівнекнига», до складу якого входить 5 магазинів. Усі вони знаходяться у місті Рівному і розташовані в орендованих приміщеннях, що належать до міської комунальної власності. Орендна плата становить 6,28 грн. та 16,80 грн. за 1 кв. м. (в тому числі ПДВ) і залишається незмінною упродовж 2008-2009 років.

Суб'єкти видавничої справи, що функціонують у сфері книгорозповсюдження, за своєю приналежністю належать до різних відомств і власників. Це, значною мірою, ускладнює проведення ефективної державної політики, забезпечення координації роботи та належної організаційно-фінансової підтримки. Книжкова продукція області за своїм художнім оформленням і поліграфічним виконанням не поступається перед продукцією інших регіонів, особливо якщо йдеться про поліграфічні зразки таких видавничих підприємств, як «ППДМ, Дятлик», «Волинські обереги». В області є й фахівці з художнього оформлення книги. Чимало видань достатньо професійно оформляється фахівцями з інших сфер культурної діяльності (В.Луц, В.Войтович та ін.).

Майже щорічно (зокрема 27-29 травня 2009 року, травень, вересень 2011 року) до професійного свята працівників видавництва, поліграфії та книгорозповсюдження в області організовується виставка «Книги Рівненщини». В області проводиться широка системна робота, спрямована на підвищення авторитету української книги, регулярно організовуються книжкові виставки, свята книги, презентації нових видань за участі письменників, науковців, видавців, поліграфістів. Зокрема, впродовж 2010 - 2011 років у бібліотечних закладах, обласному краєзнавчому музеї відбулося майже 300 презентацій нових книг, у тому числі й місцевих авторів.

Знаковою подією для громадськості області стала презентація другої книги тому «Реабілітовані історією. Рівненська область», в якій на основі документальних джерел розкриваються причини, характер, специфіка, перебіг політичних репресій тоталітарної доби в Рівненській області. Чимало поціновувачів книги збирали й презентації видань: «Декоративно-прикладне мистецтво Рівненщини», «Світла особистість імперії темряви. В.Г.Короленко і Рівненщина», том 2 книги М.Теодоровича «Историко-статистическое описание церквей и приходов Вольнской епархии» та ін. (травень-липень 2011 р.) та ін.

Видавничі організації області брали участь у проведенні V Київської міжнародної книжкової виставки-ярмарку.

Інтерес у цьому зв'язку становить характеристика суб'єктів видавничої справи на Рівненщині. Так, у Рівненській області випуском і виготовленням поліграфічної продукції займається майже 50 суб'єктів господарської діяльності різних форм власності, де працює понад 300 осіб. І ця статистика є достатньо стабільною.

Успішно функціонують на ринку поліграфічних послуг приватні підприємства-фірми «Волинські обереги», «ППДМ – Дятлик», «Зет», приватні підприємства «Панорама бізнесу», «Поліграф-Інтекс», «Прінт-експрес», «Формат-А», товариства з обмеженою відповідальністю «Планета-друк», «Автобан-поліграф», «Прінт Хаус», «Острозька друкарня», «Каліграф», «Друк Волині», ВАТ «Рівненська друкарня», ВАТ «Володимирецька друкарня», ЗАТ «Костописьська друкарня». Позитивною тенденцією є те, що в умовах посилення конкуренції постійно поліпшуються якісні параметри друкованої продукції.

Газетно-журнальну продукцію в області виготовляють у ТОВ «Друк Волині», ВАТ «Рівненська друкарня», ВАТ «Володимирецька друкарня», Дубенській і Сарненській комунальних друкарнях, ТОВ «Острозька друкарня».

Поступово розвивається та оновлюється матеріально-технічна база поліграфічних підприємств, удосконалюється технологія виробництва, ширше застосовуються сучасні поліграфічні матеріали. На поліграфічній базі області сьогодні виготовляються усі основні види друкованої продукції (газетно-журнальна, пакувальна, бланкова, етикеточна, паперово-білова, книжкова) та надаються найрізноманітніші поліграфічні послуги.

Проте в цій галузі накопичилося й чимало проблем. Значна частина виготовників поліграфічної продукції через відсутність оборотних коштів не в змозі придбати сучасну техніку, розвивати виробництво. Насамперед це стосується колишніх районних і міських друкарень, яких в області налічується 10. Основу виробничих потужностей тут складають морально застарілі плоскодрукарські машини, лінотипи або ж фізично зношені «Домінанти», які при однозмінному режимі роботи через брак замовлень використовуються на 25-50 %. Окремі друкарні працюють у режимі скороченого робочого тижня (2 – 3 дні).

Такий стан районних і міських друкарень значною мірою зумовлений відсутністю дієвої допомоги та сприяння у вирішенні існуючих проблем з боку держави, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. З 1991 року на технічне переоснащення районних друкарень централізовані капітальні вкладення не виділялися. Але безперечним є і той факт, що на цих підприємствах не спромоглися подолати консервативність і пасивність щодо створення сучасних бізнес-планів для отримання кредитів, привабливих інвестиційних проектів тощо.

Для покращення стану поліграфічної галузі на загальнодержавному рівні, на думку фахівців, слід розробити програму щодо модернізації та переоснащення діючих поліграфічних підприємств усіх форм власності за рахунок інвестицій.

Важливе місце у справі інформування населення, зокрема й культурно-мистецького спрямування, посідають *періодичні друковані засоби масової інформації*.

Станом на 11 січня 2010 року в області зареєстровано та перереєстровано 352 (тоді, як у 2006 році їх було 294) [9] періодичних друкованих видання. З них:

- за сферою розповсюдження: Рівненська область – 195 (165 – у 2006 році), місцева сфера – 157 (відповідно - 129);

- за видами видань: газет – 317 (відповідно – 265 у 2006 році), журналів – 29 (відповідно - 22), збірників – 2 (1), альманахів – 4 (1); дайджестів – 0 (3 – у 2006 році), тобто зростає кількість друків загально-тематичного сальдо впливу – газет і журналів.

За тематичним спрямуванням вони розподіляються наступним чином: загальнополітичних – 142 (125 – у 2006 році), із питань економіки та бізнесу – 26 (відповідно – 23), виробничо-практичних – 26 (26), наукових – 5 (5), науково-виробничих – 2, науково-технічних – 2, навчальних – 4 (3), довідкових – 8 (6), спортивних – 9 (7), правових – 7, для дозвілля – 19 (18), медичних – 3, релігійних – 32 (відповідно - 20), рекламних – 38 (26), інформаційних – 29 (19);

- за мовою видань: українська – 267, російська – 1, українська та російська – 58, українська, російська та інші мови – 19.

Засновниками друкованих ЗМІ є: обласна рада – 1, районні ради – 4, міські ради міст обласного значення – 4, районні ради і райдержадміністрації – 11, державні установи – 7, навчальні заклади – 14, комерційні структури – 146, профспілки – 2, творчі спілки – 2, політичні партії – 12, громадські організації – 21, релігійні організації – 27, фізичні особи – 91 (відповідно – 70 у 2006 році) [4].

Як бачимо, в області зареєстровано 21 періодичне друковане видання, засновниками яких є органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Редакції всіх комунальних газет забезпечені комп'ютерною технікою. Проте, технічне оснащення багатьох із них потребує оновлення і модернізації. Підключені до мережі Інтернет 16 редакцій (10 – у 2006 році), мають електронну пошту 16 (12 – у 2006 р.), факсимільним зв'язком забезпечені усі редакції. В 6-ти редакціях районних газет відсутній власний автотранспорт.

В області вирішуються питання підготовки та перепідготовки творчих і технічних кадрів, фахівців з реклами, менеджменту та маркетингу. В Міжнародному економіко-гуманітарному університеті ім. С. Дем'янчука функціонує відділення журналістики, випускники якого працюють на місцевому радіо, телебаченні, в газетах.

У зв'язку з фінансовими труднощами зменшились обсяги бюджетних асигнувань редакцій районних і міських газет через програми економічної підтримки та угоди на висвітлення діяльності.

Ще наприкінці 90-х років на Рівненщині була розроблена «Локальна концепція розвитку державного телерадіомовлення у північних районах області». На її виконання у 2001 році в райцентрах Дубровиця та Зарічне збудовано телевежі висотою по 110 метрів кожна і встановлено теле- і радіопередавачі. Завдяки цьому населення північних районів області одержало можливість дивитися програми українського телебачення та слухати передачі українського радіо. В області передбачено будівництво ще однієї 110 метрової телевежі у райцентрі Демидівка. За сприяння обласної державної адміністрації та обласної ради вирішуються окремі питання зміцнення матеріально-технічної бази обласної держтелерадіокомпанії. На виконання Законів України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» і «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» у щорічних бюджетах районів і міст обласного значення передбачено кошти на економічну підтримку комунальних газет, оплату наданих їх редакціями послуг із висвітлення діяльності райдержадміністрацій, районних і міських рад згідно з укладеними угодами. Частина цих коштів редакції використовують на матеріально-технічне оснащення.

З метою доведення до населення достовірної інформації про державну політику, офіційну позицію держави стосовно її ставлення до соціально значимих подій і міжнародного життя, діяльність органів влади області з питань забезпечення життєдіяльності населення, його доступу до відкритих інформаційних ресурсів постійно здійснюються заходи спрямовані на:

- зміцнення місцевих засобів масової інформації, розширення їх можливостей щодо своєчасного доведення достовірної інформації до громадськості;
- прискорення формування відкритих інформаційних ресурсів, підвищення ефективності їх використання;
- розвиток і удосконалення інфраструктури єдиного інформаційного простору краю.

З метою сприяння висвітленню офіційної точки зору вищих посадових осіб держави та позиції місцевих органів влади з питань реалізації внутрішньої та зовнішньої політики постійно проводиться моніторинг опублікованих у державних і комунальних ЗМІ області матеріалів про діяльність Президента України, Кабінету Міністрів України, обласної державної адміністрації, вивчаються також питання участі місцевих органів виконавчої влади та їх керівників у роз'ясненні через засоби масової інформації ініціатив Глави держави, Прем'єр-міністра, голови облдержадміністрації, проводиться систематичний аналіз критичних публікацій на адресу владних структур.

Для журналістів обласних, міських, районних газет і телерадіоорганізацій регулярно організовуються прес-конференції та зустрічі з актуальних питань суспільно-політичного та соціально-економічного життя області. Представники засобів масової інформації запрошуються на засідання колегій держадміністрацій, у тому числі

виїзних, засідання сесій місцевих рад, беруть участь у роботі «круглих столів», різноманітних нарад і семінарів, виїзних днів прийому громадян головами райдержадміністрацій, їх заступниками, керівниками установ та організацій у населених пунктах, у заходах із відзначення державних свят, пам'ятних дат і важливих суспільно-політичних подій тощо. Їм надаються розпорядчі документи місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, надсилається інформація про діяльність владних структур.

В обласних, міських і районних газетах систематично вміщуються матеріали про діяльність обласної та районних держадміністрацій, виконкомів рад міст обласного значення. Систематично здійснюється інформування громадськості про діяльність центральних і місцевих органів виконавчої влади в прямому телевізійному ефірі ОДТРК і ТРК «Рівне – 1». Відповідно до медіа-планів, керівництво облдержадміністрації, її управлінь, відділів і служб регулярно беруть участь у програмах обласної держтелерадіокомпанії «Громадська приймальня», «З перших уст», «Тема тижня» та телерадіокомпанії «Рівне – 1» – «На часі», «Відкритий діалог» та інших.

Головними напрямками інформаційної діяльності обласної держтелерадіокомпанії, редакцій комунальних газет, районного і міського проводового радіо є оперативне інформування населення про суспільно-політичні та інші новини в Україні, області, районах і містах, надзвичайні події та ситуації, що становлять загрозу життю чи здоров'ю населення, розповсюдження офіційних повідомлень, роз'яснення рішень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Матеріали відповідного змісту готуються за участю депутатів місцевих рад, господарників, економістів, керівників органів влади. Вони систематично коментують процеси і події, що відбуваються в державі та області, відповідають на запитання читачів, телеглядачів і радіослухачів. Головними питаннями, що порушуються в їх виступах, є захист регіональних інтересів, розвиток економіки, ринкових стосунків, досягнення політичної і громадської злагоди в суспільстві, утвердження загальнолюдських цінностей, сприяння примноженню духовних скарбів українського народу. Практично у всіх районах області в місцевих газетах та в передачах районного радіомовлення висвітлюються розпорядження голів райдержадміністрацій та районних рад, окремі рішення керівників установ, матеріали засідань колегій райдержадміністрацій, оприлюднюються графіки проведення виїзних прийомів громадян, «прямих телефонних ліній», діяльність депутатського корпусу, рішення виконкомів тощо [10].

Обласна, районні державні адміністрації, виконавчі комітети рад міст обласного значення оперативно реагують на критичні виступи громадян, у тому числі через засоби масової інформації. Це засвідчують публікації під рубриками «Запитай у влади», «Із перших уст», «Повертаючись до надрукованого», «На злобу дня», «На контролі райдержадміністрації», «Запитай у посадовця», «Слідами наших виступів», «Актуальне інтерв'ю», «Запитуєте – відповідаємо», «З редакційної пошти» та ін.

Керівництво адміністрації для зміцнення зв'язків із громадськістю, забезпечення всебічної підтримки суспільно значущих громадських ініціатив систематично бере участь у роботі «гарячих ліній». Досягненню цієї мети також сприяє робота: обласного телефону довіри, інтернет-приймальні облдержадміністрації, «прямой телефонної лінії» за участю заступників голови адміністрації, керівників її структурних підрозділів, територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Щотижня керівництвом облдержадміністрації проводиться особистий прийом громадян. Щомісяця відбуваються загальнообласні Дні інформування населення. Під час їх проведення начальники управлінь і відділів облдержадміністрації, керівники територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, представники місцевих органів влади виїжджають в сільські населені пункти, на

підприємства, в установи, організації, де проводять зустрічі з жителями, трудовими колективами, роз'яснюють діяльність Президента та Уряду України щодо покращення соціально-економічного стану в державі, інформують про свою роботу, обговорюють важливі події суспільно-політичного та культурного життя держави та регіону [11].

У ході Днів інформування представники органів влади обмінюються думками з громадськістю, вивчається ситуація на місцях, досліджуються перспективи та прогнозуються можливі наслідки при прийнятті тих чи інших управлінських рішень.

Підняті під час загальнообласних Днів інформування питання та критичні зауваження місцевого характеру доводяться до відома голів райдержадміністрацій, міських голів міст обласного значення для відповідного реагування. В усіх районах області практикується проведення «круглих столів» за участю громадсько-політичних сил, профспілок, художньої інтелігенції. Для забезпечення проведення публічних обговорень проектів рішень органів виконавчої влади на Веб-сторінці облдержадміністрації створено розділ «Громадські обговорення».

На Веб-сторінці облдержадміністрації діє розділ «Звернення громадян», в якому міститься інформація про відділ роботи зі зверненнями громадян, що діє в структурі апарату адміністрації, вимоги до оформлення офіційного звернення громадян, про роботу із зверненнями громадян, котрі надійшли до облдержадміністрації, графіки прийому з особистих питань керівництвом обласної державної адміністрації та участі начальників управлінь і відділів адміністрації, керівників окремих обласних організацій у «прямій телефонній лінії» з населенням області [12].

На базі Рівненської державної обласної бібліотеки, обласної бібліотеки для юнацтва, Рівненської центральної міської та низки районних бібліотек діють Інтернет-центри, що забезпечують користувачам безкоштовний доступ через мережу Інтернет до інформації з питань діяльності Президента України, Кабінету Міністрів України, обласної державної адміністрації, місцевих органів виконавчої влади.

Отже, інформаційний простір Рівненщини є достатньо різноаспектно насиченим, сприяє отриманню громадянами необхідної інформації і являє собою важливий культурний чинник у структурі культурної практики краю.

Список використаної літератури

1. Загальна оцінка ситуації в інформаційному просторі Рівненщини станом на 2006 р. // http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=58754&cat_id=33909
2. Звіт про стан інформаційного простору Рівненської області за 2007 рік // Поточний архів управління у справах преси та інформації Рівненської обласної державної адміністрації за 2007 рік. – 15 с. // <http://oblrada.rv.ua/rubric268/1/>
3. Загальна оцінка ситуації в інформаційному просторі Рівненщини станом на 1.01.2011 р. // http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?Art_id=72876&cat_id=62234
4. Там само.
5. Загальна оцінка ситуації в інформаційному просторі Рівненщини станом на 1.01.2011 р. // http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?Art_id=72876&cat_id=62234
6. Там само.
7. Там само.
8. Загальна оцінка ситуації в інформаційному просторі Рівненщини станом на 1.01.2011 року // http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=72876&cat_id=62234
9. Загальна оцінка ситуації в інформаційному просторі Рівненщини станом на 2006 р. // http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=58754&cat_id=33909

10. Звіт представника Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення у Рівненській області за 2010 рік // <http://www.google.com.Ua/url?VrQp4Mlo0xrtA&cad=rja>.
11. Загальна оцінка ситуації в інформаційному просторі Рівненщини станом на 2006 р. // http://comin.kmu.gov.Ua/control/uk/publish/article?art_id=58754&cat_id=33909.
12. Див.: Звіт представника національної ради України з питань телебачення і радіомовлення у Рівненській області за 2010 рік.....
13. Сенченко М.І. Четверта світова. Інформаційно-психологічна війна / М.І.Сенченко. – К., 2006; Панарин А. Стратегическая нестабильность в XXI веке / А.Панарин. – М.:Алгоритм, 2003 та ін.

Стаття надійшла до редакції 12.03.2012р

V.G Vytkalov, S. V.Vytkalov

THE INFORMATION SPACE OF THE MODERN RIVNE

Potential possibilities of informative space of Rivne area are examined, in particular magazines, publishing business.

Key words: *informative space, modern Rivne area, mass medias.*

УДК 903,2(477.81)”10/12”

О.В.Головко, Ю.М. Нікольченко

ВИЗАНТІЙСЬКИЙ КОМПОНЕНТ У КУЛЬТУРІ НАСЕЛЕННЯ ПОГОРИННЯ ХІ-ХІІІ СТОЛІТЬ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЛІТОПИСНИХ МІСТ ДОРОГОБУЖА І ПЕРЕСОПНИЦІ.

У ХІ-ХІІІ століттях Погоринська волость, розташована у Південно-Західній Русі по берегах Прип'яті та Горині, була володінням київського князя. У «Повісті временних літ» Погоринська волость вперше згадується під 1097 роком. Близько 250 років центрами Погоринської волості були міста Дорогобуж і Пересопниця..

Археологічні матеріали з Дорогобужа і Пересопниці свідчать про вплив Візантії на Погоринську волость Київської Русі у ХІ-ХІІІ століттях.

У другій половині ХІІ століття у Дорогобужі за Візантійською архітектурною традицією було зведено Успенську церкву.

Ключові слова: *Візантія, Північне Причорномор'я, Погоринська волость, Дорогобуж, Пересопниця, археологічні матеріали, Успенська церква.*

Значну роль в історії Київської Русі ХІ-ХІІІ ст. відігравали Південно-Руські землі. В кінці ХІ ст. на цій території виникає Погоринська волость, головними центрами якої були міста Дорогобуж і Пересопниця [33, с. 165, 174]. Погориння вперше згадується у літописах під 1097 роком як волость київського князя. Розташована по берегах Прип'яті і Горині, вона була не тільки демаркаційною зоною, що розділяла Київську і Волинську землі, а виконувала функції своєрідного резервного земельного фонду київських князів для пожалування васалам [16]. З кінця ХІ ст. Дорогобуж (перша літописана згадка під 1084 р.) і Пересопниця (перша літописна згадка під 1149 р.) почергово стають центрами Погоринської волості, у яких перебував князь з дружиною.

Землі у середній течії Горині і Стубли виділяються високою концентрацією пам'яток часів Київської Русі. Тут збереглися залишки 42-х укріплених поселень Х-поч. ХІІІ ст. У літописах, крім Дорогобужа і Пересопниці, згадуються Острог, Дубно,